

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Dawid Miąsik

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa W.M.
przeciwko Politechnice (...) w L.
o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu
Apelacyjnego w (...) z dnia 28 maja 2003 r. (sygn.akt III APa (...)),
wydanym w sprawie z powództwa W.M.
przeciwko Politechnice (...) w L.
o zadośćuczynienie i inne świadczenia
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 września 2017 r.,
zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 31 marca 2017 r., sygn. akt III APa (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania, pozostawiając
temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 31 marca 2017 r. odrzucił
skargę W.M. o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 maja 2003 r., III APa (...), wydanym w sprawie z powództwa W.M. przeciwko Politechnice (...) w L. o zadośćuczynienie i inne świadczenia.

Sąd drugiej instancji wskazał, że okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania sądowego zostały enumeratywnie wymienione w art. 401 – 404 k.p.c. Zgodnie z art. 401 pkt 2 k.p.c., można żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej albo była nienależycie reprezentowana bądź jeśli skutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania. Pozbawienie strony możliwości działania nie obejmuje nieudolnego lub wadliwego, bez względu na jego przyczynę, prowadzenia sprawy przez samą stronę. Dotyczy ono sytuacji, w której strona nie mogła wziąć udziału w sprawie z powodów istniejących poza osobą wnoszącego skargę. Powód aktywnie uczestniczył w procesie, podejmował wszystkie niezbędne czynności procesowe i wnosił środki odwoławcze. W takiej sytuacji nie zachodzi podstawa do wznowienia postępowania określona w art. 401 pkt 2 k.p.c. Skarga nie może być też uznana za opartą na innej ustawowej podstawie, tj. art. 403 § 2 k.p.c. Przepis ten stanowi, że można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik postępowania, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Opinie biegłych psychiatrów wydane w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, które skarżący uznaje za dowody wykryte w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., powstały po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie objętej skargą i zostały sporządzone na potrzeby innych postępowań w sprawach dotyczących innego stosunku prawnego niż w sprawie objętej skargą.

Biorąc to pod uwagę, Sąd Apelacyjny stwierdził brak oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, co powodowało konieczność jej odrzucenia po myśli art. 410 § 1 k.p.c.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego skarżący zarzucił naruszenie art. 413 k.p.c. przez to, że w wydaniu tego postanowienia brała udział SSA- M.R.R., która wcześniej brała udział także w wydaniu wyroku (jako sędzia

sprawozdawca) objętego skargą o wznowienie postępowania, co w konsekwencji skutkuje nieważnością postępowania w myśl art. 379 pkt 4 k.p.c.

Żalący się wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów wynagrodzenia pełnomocnika ustanowionego z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 48 § 3 k.p.c. sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia objętego skargą o wznowienie nie może orzekać co do tej skargi. Przepis art. 413 k.p.c. stanowi, że sędzia, którego udziału lub zachowania się w procesie poprzednim dotyczy skarga, wyłączony jest od orzekania w postępowaniu ze skargi o wznowienie. Przepisy art. 48 i art. 413 k.p.c. mają charakter gwarancyjny i określają w sposób wyczerpujący sytuacje, gdy sędzia jest wyłączony z mocy ustawy od orzekania w sprawie. Podkreśla się, że ich celem jest realizacja zasady sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez niezależny i bezstronny sąd, przyjętej w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 października 2006 r., SK 42/04, OTK -A 2006 nr 9, poz. 125). Sędzia wyłączony na podstawie tych przepisów wyłączony jest zatem od udziału w całym postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania. Wyłączenie obejmuje wszystkie czynności wchodzące w zakres badania dopuszczalności wznowienia oraz rozpoznawania skargi.

Udział sędziego wyłączonego z mocy ustawy w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania powoduje nieważność tego postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

W kontekście takiej regulacji rację ma skarżący, że postępowanie toczące się w rozpoznawanej sprawie ze skargi o wznowienie postępowania dotknięte było nieważnością. Skargą o wznowienie postępowania objęty został bowiem wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 28 maja 2003 r., a zatem sędziowie biorący udział w wydaniu tego orzeczenia byli wyłączeni od rozpoznawania skargi. Tymczasem postanowienie z dnia 31 marca 2017 r. o odrzuceniu skargi o wznowienie

postępowania wydał Sąd Apelacyjny, w którego składzie była SSA-M.R.R., uczestnicząca również w wydaniu orzeczenia objętego tą skargą, tj. wyroku z dnia 28 maja 2003 r.

Zażalenie powoda okazało się zatem uzasadnione, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. postanowił jak w sentencji.